

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της ερημοποίησης (Κωνσταντίνος Κοσμάς, Καθηγητής Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=18339>]

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της ερημοποίησης

Επικύρωση της UNCCD: 06-03-1997 με το Νόμο 2468

Εθνικό Συντονιστικό Όργανο για την υλοποίηση της UNCCD: Η Εθνική Επιτροπή για την Καταπολέμηση της Ερημοποίησης (GNCCD)

Έγκριση του NAP: Τον Ιούλιο 2001 με την Υπ. Απόφαση 974/27-7-2001, ΦΕΚ 99605/3719

- ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ
- ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
- ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΔΑΣΩΝ
- ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΠΑΝΙΔΑΣ
- ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ
- ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
- ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

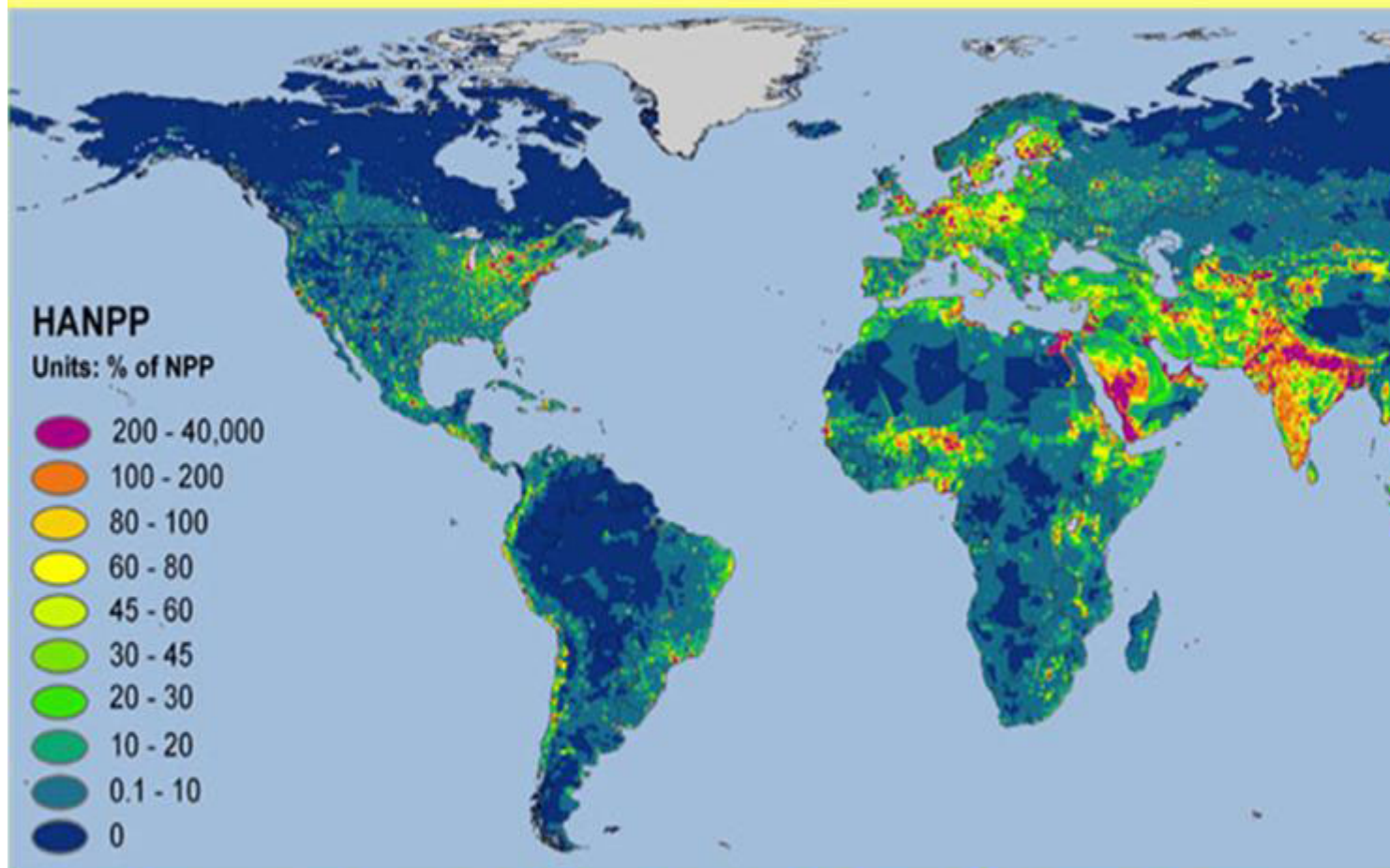
Ειδικότερα το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Προσδιορισμό της έκτασης των απειλούμενων περιοχών.
- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων μέτρων και πολιτικών.
- Διατύπωση εθνικής στρατηγικής πρόληψης της ερημοποίησης και άμβλυνσης των φαινόμενων της.
- Προαγωγή της αειφορικής χρήσης του εδάφους και του νερού.
- Προαγωγή της ενημέρωσης του κοινού με την ταυτόχρονη ενθάρρυνση της ενεργής συμμετοχής.

- Επιλογή προτεραιοτήτων και πιλοτικών περιοχών.
- Αποκατάσταση των πληγέντων περιοχών, παροχή κατευθυντήριων γραμμών και μηχανισμών εφαρμογής.

Ερημοποίηση – Παγκόσμιο Περιβαλλοντικό Πρόβλημα

Κοινωνική και Οικονομική διάσταση

Αν και η ερημοποίηση συχνά θεωρείται ως αφρικανικό πρόβλημα, ωστόσο οι περισσότερο επηρεαζόμενες περιοχές είναι η Ασία και η Ευρώπη.

Εκτιμάται ότι 170 χώρες επηρεάζονται άμεσα από την ερημοποίηση, ενώ άλλες 50 χώρες...

Εφαρμογή της σύμβασης - ετήσια έκθεση 2006

- Βιολογική γεωργία
- Προστασία του ευρύτερου περιβάλλοντος λιμνών Βόλβης, Παμβώτιδας, υδροβιότοποι Θράκης

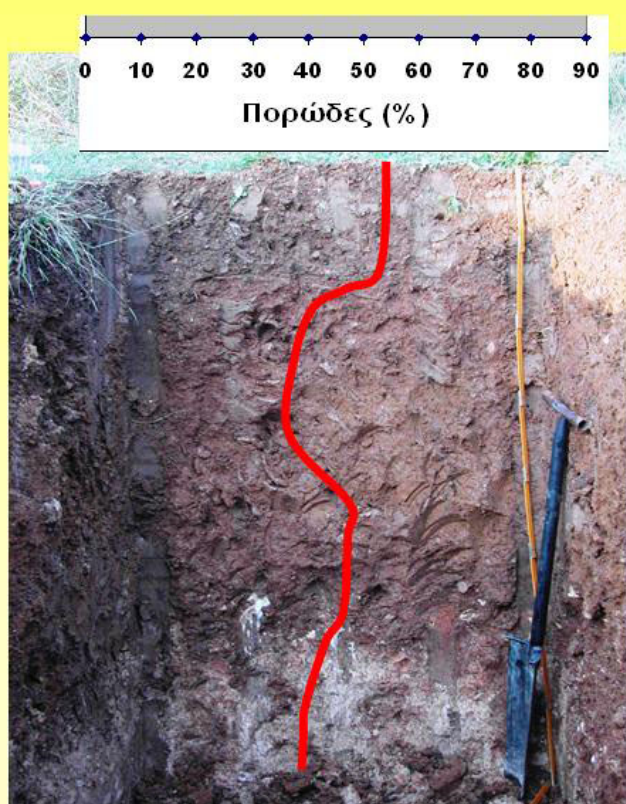
- Προστασία ξερολιθιών
- Καθορισμός κωδίκων ορθής γεωργικής πρακτικής
- Ολοκληρωμένη διαχείριση ελαιώνων
- Προστασία εθνικών πάρκων
- Βελτίωση αρδευτικών συστημάτων
- Οργάνωση υποδομής για την εφαρμογή οδηγίας προστασίας υδάτων (EU Directive 2000/60)
- Κατασκευή ταμιευτηρίων ύδατος
- Ανάπτυξη στρατηγικής ολοκληρωμένης διαχείρισης παραλιακών ζωνών
- Βελτίωση υποδομής προστασίας πυρκαγιών
- Εκπαίδευση, έρευνα

Η πρόκληση για την ερημοποίηση

Η ερημοποίηση είναι ένα ύπουλο και πολύπλοκο πρόβλημα. Έχει πολυάριθμους βιο-φυσικούς και ανθρώπινους καθοριστικούς παράγοντες, που προέρχονται από όλα τα χωρικά επίπεδα (τοπικό- διεθνές). Οι αρνητικές επιπτώσεις γίνονται συνήθως αισθητές αρκετά χρόνια αργότερα. Τα ωφέλιμα αποτελέσματα οποιασδήποτε πολιτικής δράσης απαιτούν αρκετό χρόνο για να γίνουν εμφανή.

Η πίεση που ασκεί ο άνθρωπος στους φυσικούς πόρους έχει ως αποτέλεσμα:

Συμπίεση εδάφους και καταστροφή της δομής

Το ερώτημα σχετικά με το πώς μπορεί να καταπολεμηθεί η ερημοποίηση αποτελεί συχνά πονοκέφαλο στους σχεδιάζοντας και εφαρμόζοντας την πολιτική σε όλα τα επίπεδα. Η εφαρμογή της Σύμβασης για την καταπολέμηση της ερημοποίησης παρουσιάζει προβλήματα αναποτελεσματικότητας.

Πρόβλημα αποτελεί το «Μεσογειακό Σύνδρομο» που συχνά εμφανίζεται τόσο στη χάραξη, όσο και στην εφαρμογή της πολιτικής με πελατειακές γραφειοκρατικές διαδικασίες, θεσμική ανεπάρκεια, διαφθορά, ανεπαρκή συνεργασία μεταξύ διοικητικών φορέων.

Η αποκέντρωση των διοικητικών υπηρεσιών της Χώρας προκάλεσε έλλειψη συντονισμού πολιτικής δράσης. Οι ανίσχυρες δομές της κοινωνίας των πολιτών εμποδίζουν την εφαρμογή της βιώσιμης περιβαλλοντικής διαχείρισης και της άμβλυνσης των διεργασιών ερημοποίησης. Ο σχεδιασμός της πολιτικής από κεντρικές υπηρεσίες και η περιορισμένη εκπροσώπηση των περιφερειακών υπηρεσιών παρακωλύουν περαιτέρω τον αποτελεσματικό έλεγχο της ερημοποίησης.

Η ερημοποίηση αποτελεί φαινόμενο το οποίο εντάσσεται στις ευθύνες πολλών

διαφορετικών Υπουργών, Διευθύνσεων και Ιδρυμάτων. Σε αρκετές περιπτώσεις η ρίζα του προβλήματος βρίσκεται στην ύπαρξη διαφορετικών ρυθμίσεων και οδηγιών για το έδαφος και το νερό ξεχωριστά.

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της ερημοποίησης έχει περιορισμένη οικονομική υποστήριξη μέχρι σήμερα.

Οι Μεσογειακές χώρες θεωρούν συχνά την πολιτική της ΕΕ ως «βόρειο-κεντρική» κι όχι καλά προσαρμοσμένη στα μεσογειακά δεδομένα.

- Οι πολιτικές της ΚΑΠ συνήθως επιδείνωσαν τις διεργασίες ερημοποίησης, ενώ οι περιβαλλοντικές πολιτικές βοήθησαν μερικώς στο μετριασμό της.
- Οι σχετικές πολιτικές με την οργάνωση της Κοινής Αγοράς όπως οι αρδευόμενες καλλιέργειες, το ελαιόλαδο, τα φρούτα και τα λαχανικά, τα ζωικά προϊόντα, σε πολλές περιπτώσεις επιτάχυναν τις διεργασίες της ερημοποίησης.
- Οι επιχορηγήσεις της ΚΑΠ ενθάρρυναν τους αγρότες να εντατικοποιήσουν τη παραγωγή γεωργικών προϊόντων και να επεκτείνουν την καλλιεργήσιμη γη σε ευαίσθητες περιοχές εντείνοντας συχνά τις διεργασίες ερημοποίησης.

Σημαντικός παράγοντας διάβρωσης ΟΙ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ

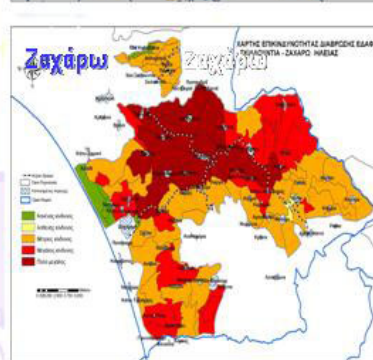
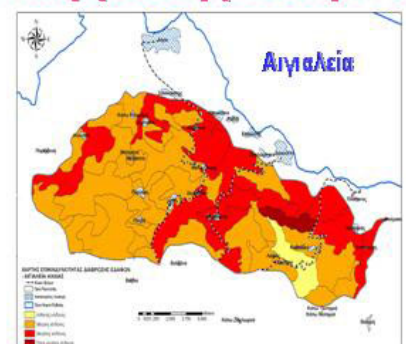
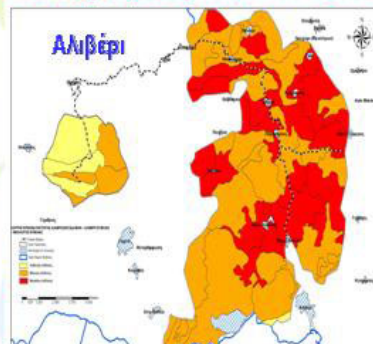
Καλλιθέα Ηλείας

Λεοντάρι Μεγαλόπολης

Εκτίμηση κινδύνου διάβρωσης εδαφών

Κλάσεις επικινδυνότητας
διάβρωσης
Πολύ μεγάλη, μεγάλη

Ευρωπαϊκή Ένωση και Έρευνα

Από τη δεκαετία του 1990 το θέμα της Ερημοποίησης αποτέλεσε μέρος των Ερευνητικών Προγραμμάτων της ΕΕ:

- Πρόγραμμα για το Περιβάλλον και το Κλίμα,
 - Υλοποιήθηκε από το Τέταρτο Πρόγραμμα Πλαίσιο (1994-1998)
- Ενέργεια, Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη,
 - Υλοποιήθηκε από το Πέμπτο Πρόγραμμα Πλαίσιο (1999-2002),
- Βιώσιμη Ανάπτυξη, Παγκόσμια Αλλαγή και Οικοσυστήματα,
 - Υλοποιήθηκε από το Έκτο Πρόγραμμα Πλαίσιο (2002-2006)
- Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή
 - Υλοποιείται από το Έβδομο Πρόγραμμα Πλαισίου (2007-2013)

Συμπεράσματα

Η ερημοποίηση της γης αποτελεί σημαντική απειλή για την Ελλάδα επηρεάζοντας ιδιαίτερα τις ανατολικές και νησιωτικές περιοχές. Συλλογικά μέτρα καταπολέμησης της ερημοποίησης σε πιλοτικές περιοχές δεν έχουν εφαρμοσθεί, παρατηρείται μερική υλοποίηση μέτρων σε επίπεδο χώρας. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης παρέχει κυρίως ένα γενικό πολιτικό πλαίσιο που θυμίζει ήδη υπάρχουσες εθνικές πολιτικές ή αναδεικνύει και προτείνει μέτρα προς υιοθέτηση. Τα Τοπικά Σχέδια Δράσης θα πρέπει να αποτελέσουν ουσιαστικό μέσο στη καταπολέμηση της ερημοποίησης και να περιλαμβάνουν τις τοπικές κοινωνίες στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των μέτρων όπως προβλέπεται από τη σύμβαση. Οι υπάρχουσες τομεακές πολιτικές πρέπει να συμμορφώνονται με τους όρους του Εθνικού Σχεδίου Δράσης ή να υπάρξει συνέργεια ώστε να δημιουργείται μια ισχυρή βάση για την αειφόρο ανάπτυξη των περιοχών.

Ορισμένα από τα ειδικότερου ενδιαφέροντος Προγράμματα στα οποία συμμετείχε η Ελλάδα είναι τα παρακάτω:

MEDALUS: Ερημοποίηση στη Μεσόγειο και Χρήσεις Γης - I, II, III - 1991/1998 - www.medalus.demon.co.uk

MEDACTION: Πολιτικές και Χρήσεις Γης για την καταπολέμηση της Ερημοποίησης - 2001/2004, www.icis.unimaas.nl/medaction/

DESERTLINKS Καταπολεμώντας την Ερημοποίηση στη Μεσόγειο Σύνοδος Επιστήμης και Χρηστών - 2001/2004, kcl.ac.uk/projects/desertlinks/

MEDRAP: Συλλογική Δράση για την Υποστήριξη των Προγραμμάτων Δράσης της Βόρειας Μεσογείου για την Ερημοποίηση - 2001/2004

LADAMER: Εκτίμηση της Υποβάθμισης της στη Μεσογειακή Ευρώπη - 2002-2005, www.ladamer.org/ladamer/

REACTION: Δράσης Αναβάθμισης για τη Καταπολέμηση της Ερημοποίησης στη

Βόρεια Μεσόγειο - 2003-2005, www.gva.es/ceam/reaction/

DESURVEY: Ένα Σύστημα Επισκόπησης για Εκτίμηση και Έλεγχο της Ερημοποίησης - 2005/2010, www.desurvey.net

DESIRE: Μετριασμός της Ερημοποίησης και Αναβάθμιση της Γης: Μια Διεθνής Προσέγγιση για Τοπικές Λύσεις - 2007/2012, www.alterra.wur.nl

LEDDRA: Αξιολόγηση της καταλληλότητας των καλλιεργητικών τεχνικών στην Υποβάθμιση και ερημοποίηση της Γης και του Οικοσυστήματος 2010/2014, leddra.aegean.gr